

Sygn. akt IV U 771/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Dorota Radasziewicz</i>
Protokolant:	st. sekr. sądowy Irena Prokopczuk

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy W. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania W. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 4 maja 2016 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje W. T. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 11 marca 2016 r. do 28 lutego 2019 r.

SSO Dorota Radasziewicz

Sygn. akt IVU 771/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 maja 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił W. T. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz. 741 ze zm.). Orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS stwierdzono wprawdzie, że skarżący jest częściowo niezdolny do pracy do 30.04.2017r. z zaznaczeniem że niezdolność ta powstała 28.11.2015r., gdy tymczasem powinna powstać najpóźniej do dnia 12.04.2014r., skoro ubezpieczenie społeczne skarżącego ustало z dniem 12.10.2012r.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca wniósł o ustalenie niezdolności do pracy przed 12.04.2014r. oraz ustalenie całkowitej niezdolności do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Powtórzył argumentację z uzasadnienia zaskarżonej decyzji oraz podniósł dodatkowo, iż okresy niewykonywania pracy w granicach do 6 lat, spowodowane koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, o których mowa w art. 7 pkt 7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie są zaliczone do okresów wymienionych w art. 57 ust. 3 tej ustawy, w czasie których ustalona niezdolność do pracy uprawnia do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje :

Dopuszczone w postępowaniu sądowym dowody z opinii biegłych na okoliczność stopnia niezdolności do pracy wnioskodawcy oraz daty powstania tej niezdolności - w szczególności czy powstała ona do dnia 12 kwietnia 2014r. potwierdziły ustalenia poczynione przed organem rentowy w postępowaniu własnym – tj. że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy od 28.11.2015r., tyle tylko, że w świetle dwóch zgodnych w zupełności opinii biegłych z zakresu ortopedii niezdolność ta będzie istniała do dnia 28 lutego 2019r. (w postępowaniu przed organem rentowym ustalono krótszy okres tej niezdolności do pracy – tj. do dnia 30.04.2017r.) – opinie biegłych ortopedów k. 8-11 i k. 47-48.

Z neurologicznego punktu widzenia wnioskodawca jest zdolny do pracy

(opinia biegłego neurologa k. 21).

Skarżący łącznie wykazał przed organem rentowym okres składkowy w wymiarze 38 lat, 6 miesięcy i 4 dni oraz 3 lata, 10 miesięcy i 27 dni okresów nieskładkowych.

Wnioskodawca W. T. zarówno przed organem rentowym jak i w postępowaniu sądowym wskazywał, iż po 12.10.2012r. – tj. po ustaniu ubezpieczenia społecznego (zaświadczenie PUP w B.) musiał zrezygnować z pracy w związku z koniecznością sprawowania osobistej opieki nad matką – decyzja (...). (...).11.2012 z dnia 8.11.2012r. Przez cały okres po 1.10.2012r. do dnia śmierci matki (w dniu 9 marca 2017r.) wnioskodawca pobierał zasiłek dla opiekunów z MOPS w kwocie 520 złotych (od dnia 1.10.2012r.). W okresie sprawowanej opieki nad matką nigdzie nie pracował (wyjaśnienia informacyjne wnioskodawcy z rozprawy – k.61, 61v, decyzje MOPS – k.8,9, 10 akt rentowych). Matka wnioskodawcy R. T. zaliczona była od dnia 21 sierpnia 2012r. do znacznego stopnia niepełnosprawności na stałe (orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 19.09.2012r. – k. 17 akt rentowych).

Organ rentowy przyjął ostatecznie w postępowaniu sądowym (por. odpowiedź na odwołanie oraz stanowisko pełnomocnika pozwanego z rozprawy k.61 i 61v.), że skoro na podstawie wyników postępowania dowodowego skarżący nie jest całkowicie niezdolny do pracy (wówczas bowiem uzyskałby prawo do renty w związku z legitymowaniem się ponad 38-letnim okresem składowym) oraz ustalona częściowa niezdolność do pracy nie powstała przed dniem 12 kwietnia 2014r. - to nie można skarżącemu przyznać prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Sytuacji tej nie zmienia również i to, że skarżący w okresie od 1.10.2012r. sprawował osobistą opiekę nad matką (okres niewykonywania pracy spowodowany koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji), albowiem okresy wymienione art. 7 pkt 7 ustawy emerytalno-rentowej nie są zaliczone do okresów wymienionych art. 57 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

Odwołujący wniosek o rentę złożył w dniu 11 marca 2016r.

Minimalne wynagrodzenie w poszczególnych latach, kiedy wnioskodawca sprawował opiekę nad matką wynosiło :

- w 2012 roku – 1 500 złotych,

- w 2013 roku – 1 600 złotych,

- w 2014 roku – 1 680 złotych,
- w 2015 roku – 1 750 złotych,
- w 2016 roku – 1 850 złotych,
- w 2017 roku – 2 000 złotych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Istotnym zagadnieniem do rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie było jedynie to, czy można zaliczyć do okresów, o których stanowi art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r, o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okres sprawowania przez odwołującego osobistej opieki nad matką. W tym bowiem okresie – łącznie to okres od 1.10.2012r. do daty złożenia wniosku o rentę (11.03.2016r.) powstała niezdolność do pracy skarżącego. Data ta jest niesporna, albowiem zarówno ZUS jak i biegli sądowi ustalili, że jest to dzień 28.11.2015r.

W świetle art. 57 ust. 1 omawianej ustawy z dnia 17 grudnia 1998r, o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 741 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

2. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy stanowi dalej, iż warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2 uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat- jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Natomiast ust. 2 stanowi, że okres o którym mowa w ust. 1 pkt 5 powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Analizując kartę przebiegu zatrudnienia odwołującego – k. 18 akt ZUS w wypadku ustalenia, że wskazywany przez odwołującego okres opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do znacznego stopnia niepełnosprawności jest okresem , o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy należy przyjąć – i tak przyjął sąd okręgowy, iż odwołujący urodzony dnia (...) spełnia wszystkie przesłanki z art. 57 omawianej ustawy do przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Art. 7 ust. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS stanowi, iż okresami nieskładkowymi są przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy niewykonywania pracy, w granicach do 6 lat, spowodowane koniecznością opieki nad innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo uznanym za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia.

Niewątpliwie matka wnioskodawcy jako osoba zaliczona do znacznego stopnia niepełnosprawności spełniała wskazany wyżej warunek dotyczący stopnia naruszenia sprawności organizmu. Z kolei wnioskodawca w świetle poczynionych przez sąd ustaleń w okresie opieki nad matką nie osiągał przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia.

Problematiczne pod względem prawnym było jedynie to, czy okres opieki nad matką można zaliczyć wnioskodawcy jako okres traktowany na równi z okresami wymienionymi art. 57 ust. 1 pkt 3 omawianej ustawy, choć rzeczywiście art. 7 pkt 7 ustawy nie jest tamże wskazany.

Sąd Okręgowy w Olsztynie uznał, że tak. Problem ten (choć nie w takim dokładnie znaczeniu jak w sprawie niniejszej) był już również przedmiotem orzecznictwa sądowego, w tym i Sądu Najwyższego (por. m.in. wyrok SA w Łodzi z dnia 28.02.2011r., III AUa 1035/10; wyrok SA w Lublinie z dnia 18.03.2015r., III AUa 1110/14; wyrok SA w Gdańsku z dnia 28.07.2015r., III AUa 317/15; post. SN z dnia 7.04.2010r., I UK 24/10; wyrok SN z dnia 4.10.2011r., I UK 87/11). Generalnie w ostatnim okresie orzecznictwo skłania się do traktowania okresu wskazanego art. 7 pkt 7 jako okres nieskładkowy, który należy zaliczać ubezpieczonym do ich uprawnień emerytalno-rentowych.

W motywach innego wyroku – z dnia 22.10.2014r. Sądu Apelacyjnego w Lublinie, sygn. akt III AUa 1113/14 zostało wskazane, iż aby zaliczyć okres opieki nad członkiem rodziny (innym niż dziecko) jako okres nieskładkowy należy spełnić pewne wymagania. Mianowicie Sąd ten wskazał – z czym się zgadza sąd okręgowy, iż art. 7 pkt 7 ustawy wymaga nie tylko sprawowania osobistej opieki nad ściśle określoną osobą (innym niż dziecko członkiem rodziny zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo uznanym za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym, ale również stawia określone warunki po stronie osoby sprawującej opiekę, tj. musi ona ukończyć 16 lat, nie osiągać w okresie sprawowania opieki przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia. Skarżący wskazane wyżej wymagania spełnia. A zatem przy spełnieniu warunków określonych art. 7 ust. 7 ustawy należało jedynie rozważyć, czy mimo nie wymienienia art. 7 pkt 7 ustawy w art. 57 ust. 1 jako okresu od którego zależy prawo do świadczenia – w tym wypadku rentowego – można wnioskodawcy przyznać prawo do renty wbrew stanowisku prezentowanemu przez organ rentowy.

Jak już wyżej zasygnalizowano – odpowiedź na to pytanie jest twierdząca.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 roku, sygn. akt II UK 211/09 zostało trafnie podniesione, m.in. i to, że skoro w ustawie o emeryturach i rentach nie został zdefiniowany lub zakreślony krąg członków rodziny dla potrzeb stosowania art. 7 pkt 7 ustawy, to nie zawsze można uznać, że jest on ograniczony wyłącznie do kręgu członków rodziny uprawnionych do renty rodzinnej. Przyjął zatem, że wykładnia rozszerzająca krąg członków rodziny jest możliwa, z tym że jest to uzależnione od dokonania koniecznych ustaleń wymagających sprecyzowania, czy i od kiedy członkowie rodziny spełniają warunki określone w tym przepisie, czy i od jakiej daty ubezpieczony sprawuje ustanowioną przez sąd rzeczywistą całodobową opiekę nad niepełnosprawnym - w ramach pozostawania w rodzinnej wspólnocie domowej, który nie może przebywać ani korzystać z opieki innych osób lub wyspecjalizowanych placówek świadczących odpłatnie lub nieodpłatnie tego typu całodobowe usługi. Dopiero po ustaleniu tego typu istotnych okoliczności sprawy możliwe jest uznanie, że okresy niewykonywania pracy spowodowane koniecznością sprawowania przez ubezpieczonego rzeczywistej opieki ustanowionej przez sąd nad całkowicie ubezwłasnowolnionym członkiem jego wspólnoty rodzinnej, a nie tylko nad członkami rodziny uprawnionymi do nabycia renty rodzinnej, którzy zostali uznani za osoby całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo za osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, mogą być uwzględnione jako okresy nieskładkowe przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno - rentowych na podstawie art. 7 pkt 7 w związku z art. 69 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń w związku z art. 175 KRO oraz w związku z art. 18 i 32 oraz art. 77 ust. 1 Konstytucji – a w sprawie niniejszej w związku z art. 57 ust. 1 pkt 1-3 ustawy emerytalno – rentowej na użytek ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (ostatni dopisek – dopisek SO).

Uzasadnienie do wskazanego wyżej wyroku Sądu Najwyższego, również w zakresie wskazanych tamże przepisów ustawy zasadniczej w pełni akceptuje sąd okręgowy w stanie faktycznym niniejszej sprawy.

Z powyższych względów zaskarżona decyzja podlegała zmianie na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. w zakresie określonym wyrokiem. Odwołujący spełnia bowiem w ocenie sądu wszystkie ustawowe warunki do przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, albowiem jego niezdolność do pracy powstała w okresie (od 28.11.2015r.), w którym opiekował się niepełnosprawną w stopniu znacznym matką, spełniwszy warunki z art. 7 pkt 7 ustawy emerytalno-rentowej, a okres ten winien być mu zaliczony jako okres, od którego zależy nabycie prawa do renty.

SSO Dorota Radaszkiewicz